

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**De vita Francisci Xaverii, qui primus e Societate Jesu in
Indiam & Japoniam Evangelium invexit - Cod.
Ettenheim-Münster 188**

Torsellini, Orazio

[S.l.], nach 1607

Caput IX.

[urn:nbn:de:bsz:31-115990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-115990)

Phytorum magister, ut longae
 est. Ita de hoc Euantho, liberalitate Re
 gina, Regis auctoritate, conspicienda res, p[ro]p[ri]a
 Chiqua, non majore illorum merito, quam
 ad Christiana consuetudine.

Brachmarum consuetudine, nonnullorum
 eorum consuetudine.

Cap. LX.

Inter haec haud nihil eorum Brachmanis Fran
 Brachmanis a se negotij fuit. Inter omnes Indorum gentes
 corum, reli non solum nobilitate sed etiam ipsi gentia e-
 gis. minent Brachmanes, siue regia eadem et in
 cordatolis. Unum ipsi Deum colunt: Paratrem
 uicant. Principium rerum omnium, omni ex par
 te perfectum, quippe conditor celi terraque.
 Sed fabularum innumerabilium ad deipsum
 cultus, affingunt uero: ab illo tres filios pro
 genitos, mundique administrationi praepositos,
 quorum tamen una sit natura, una diuinitas.
 Nil aliud Brachmanis ipsorum significans signu
 la, quibus in extremis torni, ex modo furanti
 pendunt, acceptas olim trini Dei ueritatem,
 siue improbitate hominum, siue diuina cuncti
 tate indultante. Tunc quosque Pis: illi dicunt
 uisuntur cum terris, terribis ab eis sequenti
 p[ro]p[ri]a, in unum coeuntibus. Eorumque simu
 laura varijs formis, quae olim inducunt, fide,
 Pagodes ab ipsis uicantur. Et Brachmanis qui
 Deum apud Indos doctrina et abstinentia fama
 nobiles, in Amosim praesentibus insueti sunt
 Brachmanum nequitiaque iniqua. Quippe in ea Indis p[ro]p[ri]a
 improbitas, in p[ro]p[ri]a, quae longi ipsi sunt, impeditur.
 nequitia ingenuit nequitia nequitia aduersi dilecti. In
 75-104

remotis abibitis supposito tympanum sicut epulantes
 persistendunt impunitis, Deorum simulacra epulantes.
 Quorumque nomine ab eis postulandi, que ipsi ad
 suscipiendas familias suas, desud crant, denuncian-
 ta Deorum, nisi exemplis faciant imperata.
 Haec enim ergo eos palam simulat conuictos, criminari
 apud populum, eorumque fallacias aperire coepit.
 Erant multi, qui relicta inanimata Deorum super-
 stitione ad Christum se aggregamus, saluti fidei
 Brahmaeque subterfuge doctrinae sine ulla
 miracula attingi, dico in ueneratione uerso, terram
 istam donec atque omni ratione demerari uani
 debeatur. Sed pauperibus, uia liberalium
 dona. Ille, remissis manibus, uia liberalium
 conseruabat suam, ut tamen Brahmae amari
 sua retineret. Et Christianorum pagos circum-
 jecti, ad istorum sedes, pagos eodem, quo Deo Pagos
 nomine appelland. sapienter uocabatur ex Brahm.
 uanum nomen atque tradit ad Christum
 posse uideri, cum salute plurimum. Foris
 ad Pagos uenerat, ubi Brahmae erat fidei
 durante: que tamen aduocata nuntiata, fra-
 gantes ad eum uocant. Consultatione facta
 multisque uerbis ultra citroque habitis, suscipit
 ex eis Franciscus in consessu, quod tamen ille
 ut his praesepere in eadem ad ipsos uoluerit.
 Post longum certamen, quo consensum
 respiceret, ad senes octogenarios, uelut maximam
 ex conuictis, communi consensu delata res est.
 Is ualde taxireuersus percontabat, niuis de ha-
 ueris, quid Christianis hominibus consingere
 Deo. Ad ille uenit improbitate cognita
 negant se de Christianis rebus uerba prius
 esse facturum, quoniam ipse si ubi per eum
 respondit

Brahmae
 Francisci
 Brahmae
 Francisci
 Brahmae

Haereticis humiliter ignari, sermone amandandum aut
 ferendum; non tam subtiliter, quam apposite ad eorum
 ingenia ita respondit, ut nemo potest ex tanto
 humore contra quidquam hisce atterat. Viginti
 inde Eusebio, ut Christi tunc religiosi, satis ei
 probatum suscipere; animaverit vereri se aje-
 tant hominum sermones, et veri necessarium
 inquam, ut ratione mutata. Nam, mater, un-
 de pudor salubri potior esse neglecta luce, quam
 displicere sepebant, obstinati haerent in tenebris
 Et quaequam Brahmam si, ut diximus; supra
 tu inter Indos omnia, tamen inter omnia
 inventus est tanto nomine non indicat, hanc
 e ista, et ex coloris India Academia, qui
 Haereticis pro familiaritate, quodam illis Academia
 mysteria emittant. Unum esse Deum mundi Brahmam
 inditum, qui in vultu regnans a mortalibus mysteria
 toti spectaret. O hanc heremicae illa; nec
 Brahmam appellat; et postquam agendum esse,
 venturum tempus cum unum omnes reconterat
 religionem. Hinc Christiani filii mysteria in
 vitam sequenti Transito salutarem illam Chri-
 sti vitam, qui credidit, et baptizatus fuerit, sal Marc. 16
ut vite plures explicavit. Quibus ille verba sunt
 non explanatione in libello relatis, aut rogant
 ut se certis conditionibus baptizaret, At ha-
 uerit nec aquas nec hanc pro conditione; nec
 solum, baptizans super eandem coarsit. Penam
 hominum dimisit, nunquam ad mysteria illud de una
 Deo colendo in unum edere, ut dicitur de aggre-
 gatis in Christianis. Hinc dicitur hinc nulla
 humana rei Christianae opes dedit. Brahmam
 alicui adolescentis luctum non sper plura, sed et
 auctus fuit. In optima inole ac usibus Brahmam
 a Transito in plures baptizatusque, eodem hanc
 unum baptizatus cu-
 erit hanc

Francisci Francij

Illato Francisco
injuria illumi-
nis vindicta.

namque Catechismi prioris videndi scriptis Christo
sibi e' Parmensis quicquid scripto horripilans etiam
magister delegatus. Per idem tempus Dei, quam
sibi cordi erat Francij, humilitatis in illius doctrinam
Dynastam Ethnium certis de causis adibat, qui ut
erat inhumana ac barbara, unum famulatum in regio
apparentem non minus rusticum quam contumeliose
venientem domo sua excludit: et simul irrilem ob-
jecit, si parula ipse Christianorum adiret templum,
se inuicem excluderet. Francij injuria per eos,
qui adfuerant vulgata neminem minus quam
ipsum, cui illata fuerat, irritavit. Eximio
indignum faciens non magis Lusitanus, quam neo-
phytus vicum, et divinitus profecto vindictam
D. sur relictam injuriarum ultor ac vindex Dei
contumeliosum hominem celerrime debita posse
autus esse poena. Paucis inter ceteros diebus, in Dy-
nastam, quem illi non procul a domo Chri-
stianorum, in armatos inimicos incrimis invidit.
Ergo cum manu non prope, fuga salutis con-
sistere: illi in seipso telis in tergo fugientis hære-
re. Ventum erat ad templum Christianorum
quod miser ille sua fuga receptam designabat
animo, pristina magniloquentia oblitus. Sed
neophyti clamore ac tumultu exorti, sacra ante
alibum complenerant: urgentibusque, ut sit, ut
finis primo, per fugium fugientis aperire, ut
maxime vellent, adquirebant. Hi, obstantes homi-
nem, pro se quisque Deum, Francij ultorem
aperuisse oculos fremunt: divina utique non
humana opera arguit illi, quod petores, inter-
ditum. Ita exclusor ille, insperantibus inimicis, in
Christianorum templum confugere frustra vultus
exhibebat; eo modo clusus a Deo, cuius ipse se
sisset exemplum.

In ora Pisciaria ingenti ul gaudio
fructuque lagens, neophytos affertur
crecat.

Cap: X.

Lenim solibus autem Divini voluptatibus fructus
 ex vris maximis laboribus Haereticis reperit, in re
 libile didu est, ipromet in Epistola Romae Sene
 toti missu significavit. Opera pretium est, aulice
 eos, qui vral humanis commoedis lina un
 femina, pious humanam vita jucunditatis om
 nis ex parte vnt: quosi nullis spe queat volupta
 ti locy, ubi non deliciae atque opor affluant. In
 clausula igitur epistola Socior ad Corile laboros
 invitans Caspovit. Trala vris est solatium celestium Celestium
 quod Deo impartijs ei, qui in hac vinea, Indiry, gaudium copia
 ad Christum conuertentis laborand, ut si quis
 77 in hac vinda gaudium hoc unum mihi spe videt.
 77 Nec vero hoc temere affirmavit, sed alijs vni
 77 psit, quod ex parte vnt ipse; sapienter enim in eius
 77 vntis laboribus superfundente se calasti letitia,
 77 aulice est, cum remoto ab vrbibus, s. ul vrbibus
 77 loco in dicitur: Quare te, Domine, noli, si placeat
 77 noli tanta me gaudium mole obuore in hac vita:
 77 aut vrbis si pro tua infirmitate benignitate vis dan
 77 for dicitur fluore me letitij, transfer in clausi
 77 liam beatorum: na qui tuum vnt dulcedinem
 77 interiori gustant sensu, vnt sine te acorum vi
 77 uat necesse est vrbat est itaque in ora Pisciaria
 Haereticis, vntis laborum sumus cum labore, pntij
 letitia & s: qui letitia cumular fuit: maximo Proprietate
 Christiana rei incrementis. Contra quippe sa multitudine
 ipsy letitij, amply mislo infestor ab eo beati
 77 labor sub vrbibus in calum custasse. Ex quo
 77 consulari licet, quanta tandem summa fuerit, vel
 77 superstitium infestum, vel vntis, quos ad Christi
 77 agrogavit